

TASAVVUF*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm. Bi'smi'l-lâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidînâ muhammedin ve alâ âlihî ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

a. Hayatımızın Gayesi

Aziz ve muhterem hanımefendiler!..

Hiç şüphe duymadan kesin olarak biliyoruz ki, hayatımızın gâyesi Allah'ın rızasını kazanmaktır. Bu dünyaya imtihan için geldiğimizi biliyoruz. İmtihanı kazandığımız takdirde, kazanacak şekilde hareket ettiğimiz takdirde Allah'ın sevgili kulu olacağımızı biliyoruz. Allah'a itaat edersek, emirlerini tutar yasaklarından kaçınırsak, Allah'ın lütfuna ereceğimizi, cennetiyle cemâliyle taltif olunacağımızı biliyoruz. Ana gâye hiç tereddütsüz Allah'ın rızasını kazanmaktır.

Biz bu gâyeyi,

إِلٰهِي أَنْتَ مَقْصُودِي، وَرِضَاكَ مَطْلُوبِي

“İlâhî ente maksûdî ve rıdâke matlûbî” cümlesiyle ifade ediyoruz, onu söylüyoruz. Bu sözler Peygamber Efendimiz'in bir hadis-i kudsîsinde geçen cümlelerden alınmıştır. Bizim gâyemiz Allah-u Teâlâ Hazretleri'dir.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Maksudumuz, muradımız, arzumuz odur ve biz onun rızasını kazanmak istiyoruz. Her şeyde sadece bunu bilsek, sadece buna göre hareket etsek, her şey tamam olur, her şey biter.

b. Hidayet Allah'tandır

Şimdi bu gâyenin elde edilmesi için, bu gâyeye ulaşmak için, insanın doğru yolda yürümesi lâzım!.. Doğru yolda yürüyen insana, hidâyet üzere gidiyor deriz. Biz de onun için, Allah'tan dâimâ hidâyeti istiyoruz. Namazların içinde okuduğumuz Fâtiha'ları sayarsak, günde en aşağı kırk defa:

إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

(الفاتحة:٦)

(*Ihdina's-sırâta'l-müstakîm.*) “Yâ Rabbi, bizi müstakîm olan, dosdoğru olan yola hidâyet eyle!” (Fâtiha, 1/6) diyoruz.

Yine Kur'an-ı Kerim'in ayetlerinden biliyoruz ki:

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ

يَشَاءُ

(القصص:٥٦)

(*Inneke lâ tehdî men ahbebbe velâkinna'llâhe yehdî men yeşâ'*) “Ey Rasûlüm, habîbibim, Muhammed-i Mustafam! Sen istesen de, istediğini doğru yola hidâyet edemezsin,

sevkedemezsin, çekemezsin! Allah çekerse çeker. Allah istemezse hidâyet olmaz, Ancak Allah'ın istemesiyle olur.” (Kasas, 28/56) buyrulmuş Peygamber Efendimiz'e...

Demek ki, Peygamber SAS Efendimiz istese bile olmayabiliyor. Misâl: Peygamberimiz küçükken kendisini himaye etmiş olan amcası Ebû Tâlib'e karşı minnetdarlık hisleri duyuyordu, seviyordu onu; kendisine baktı diye, korudu diye... Kendisi peygamber olduğu zaman önüne gerildi, müşrikleri karşıladı, yeğenini müdafaa etti diye seviyordu. Onun için, onun vefat edeceği zaman yanına yaklaştı, dedi ki:

“—Amcacığım ne olur, ağzından şu kelimeler çıkıversin! *'Eşhedü enlâ ilâhe illa'llâh ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlüh'* deyiver. Ben de sana şefaate yüzüm olsun, imkânım, ben de o fırsatı bulabileyim!” dedi.

Ama o, o sözü söylemeyince, olmadı. İstedi amcasının hidayete ermesini ama, olmadı.

“—Allah Rasûlünü kırar mı, Habîb-i Edîbini kırar mı?”

Kırmaz ama, her şahsın kendisinin Allah'a karşı sorumluluğu var... Kendisi bir adım atacak, bir jest yapacak, bir hareket yapacak... Bir niyet besleyecek, bir arzusu olacak... Kalbinde bir niyet belirirse, o zaman Allah yardım eder. Ama o olmayınca, kendisi istemedi, başkasının istemesi ile olmaz!

“—Efendim, benim babam sarhoş, ayyaş, faiz yiyor; dua edin, Allah hidayet versin...”

Olmaz! Kendisinden bir istek oluşması lâzım, kendisi istemesi lâzım!.. Böyle bir kimseye Allah hidayet etmez.

Bu hususta üç tane ayet-i kerime söyleyeceğim size:

وَاللّٰٓءِ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ

(البقرة: ٢٦٤)

(*Va'llàhu lâ yehdi'l-kavme'l-kâfirîn.*) “Allah kâfirlere hidayeti vermez.” (Bakara, 2/264)

Neden?.. Hidayet o kadar kıymetli bir şey ki, insan hidayeti aldı mı, cennetin anahtarını alıyor, cennete gidecek, cennetlik olacak... Hidayet üzere oldu mu, Allah'ın sevdiği kulu olacak, cennete gidecek. Onu kâfirlere vermiyor. Neden?.. Kendi varlığını kabul etmedi, birliğini ikrar etmedi, istediği yola gelmedi, istediği kul olmadı diye kâfirlere vermiyor. Başka, ikinci ayet-i kerime:

وَاللّٰٓءِ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفٰسِقِينَ

(المائدة: ١٠٨)

(*Va'llàhu lâ yehdi'l-kavme'l-fâsıkîn.*) “Allah fasıklara da hidayet etmez.” (Mâide, 5/108)

Fısk ne demek; Allah'ın emrinden çıkmak, yoldan sapmak, kaymak demek...

فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ

(الكهف: ٥٠)

(*Fefesaka an emri rabbihî*) “Allah’ın emrinden fısk etti, saptı, emrini tutmadı, aykırı gitti.” (Kehf, 18/50) deniliyor ayet-i kerimede şeytan için... Fasıklara da Allah hidayet vermiyor.

Demek ki, günah üzerindeyken hidayet vermiyor. Ne olacak?.. Günahı bırakacak! Günahı bırakması lâzım, aykırı gitmeyi bırakması lâzım, hatâsını anlaması lâzım!.. O zaman hidayet edecek.

Yoksa, içkisine devam; Allah ona hidâyeti göndersin... Hidayet etmiyor. Haram yemeğe devam; Allah ona hidâyeti göndersin... Hidayet etmiyor. Böyle olmuyor, Allah kendisi bildiriyor. Biz bilmeyiz onun nasıl hareket edeceğini ama, “Ben fasıklara hidayet vermem!” dediğine göre, vermeyeceğini ordan biliyoruz.

Kâfirlere vermeyeceğini anlıyoruz, fasıklara da vermeyecek! Mutî kul olması lâzım, ibadetinde tâatinde bir kul olması lâzım!.. Tamam, bunu da anladık. Demek ki, günah işlememeğe çalışacağız, sevaplı işleri yapmağa çalışacağız ki, Allah bize hidayet nimetini versin; o büyük mükâfatı alabilelim. Cennetin anahtarını, ambalajlı, altın yaldızlı güzel bir şekilde bize sunsun...

Üçüncü ayet-i kerime:

وَاللّٰٓء لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِيْنَ

(البقرة: ٢٥٨)

(*Va’llàhu lâ yehdi’l-kavme’z-zàlimîn.*) “Allah zalimlere hidayet etmez.” (Bakara, 2/258)

Zalim kimdir?.. Bizim ilk aklımıza gelen, başkasına eziyet eden insandır. Dikilmiş tepesine, bastırmış gırtlığına, vuruyor, kırıyor, üzüyor, yaralıyor; zalim bu işte... Bak zulüm yapıyor, zavallı insancıklara kan kusturuyor filân diyoruz.

Bu bir çeşit zulüm, hemen ilk aklımıza gelen zulüm... Sırpların Boşnaklara zulmü, Rusların Kafkasya'daki zulmü... Hinduların Keşmir'deki zulmü... Neden?.. Eziyet ediyor, insanî haklarını vermiyor, yaşama hakkı tanımıyor, mutsuz edecek şeyler yapıyor... Malını alıyor, canına kasdediyor, yaralıyor, itiyor, kenara sıkıştırıyor... Mülkiyet hakkına tecavüz ediyor. İşte bunların hepsi birer zulüm...

Bir de İslâm'da, insanın kendi kendine yaptığı şeylere de zulüm derler. Onun için günah işleyen insana, Kur'an-ı Kerim'in tabiriyle (*Zâlimün li-nefsihî*) "Kendi kendisine, kendi nefesine zulüm etmiş insan" derler.

"—Niye günahkâr insana kendi nefesine zulmetmiş insan deniyor?"

Günahı işlediği için, ahirette cezasını çekecek, cehenneme girecek, yanacak, ezâ çekecek. O ezâyı başkasına yapmıyor ama, kendi kendisini o duruma düşürdüğü için, kendisine zalim denmiş oluyor.

Şimdi buralardan, bizim her şeyimizin kaynağı Kur'an-ı Kerim'dir. Şu bizim bilmediğimiz, okumadığımız, mânâsını bilmediğimiz, torbaya koyduğumuz, işlemeli torbada yatak odasında çiviye astığımız, kütüphaneye koyduğumuz

Kur'an-ı Kerim... Her şey orada... Her şeyimizi, Allah'ın kelâmıdır diye öpüp başımıza koyduğumuz Kur'an-ı Kerim'den alıyoruz. Oradan almış büyüklerimiz, bize de öyle öğretmişler, işin doğrusu da bu...

Allah kitabını okunsun, anlaşılсын, uygulansın diye gönderdi. Yoksa torbaya konulsun, cüz kesesine konulsun, duvara asılsın diye göndermedi.

Seccadenin pırıl pırıl yenisi değil, namaz kılına kılına ayak yerleri, secde yerleri eskimişi makbul... Tesbihin çekile çekile pırıl pırıl olmuşu makbül... Kur'an-ı Kerim'in okuna okuna sayfaları kırışmış olanı makbul... Okunmadıktan sonra kıymeti yok...

Kur'an-ı Kerim'de Allah-u Teâlâ Hazretleri bize hidayeti, zalim olmazsak, fâsık olmazsak vereceğini bildiriyor. Kendimize de zulmetmeyeceğiz, başkasına da zulmetmeyeceğiz. Allah'ın emrinden de dışarıya çıkmayacağız, aykırı gitmeyeceğiz. Allah o zaman sevecek.

Gaye ne?.. Allah'ın sevgisini kazanmak, Allah'ın rızasını kazanmak... Şu kâinatı yaratan, bizi var eden, alemlerin rabbi, bizi yaşatan, bizim yaşamamız için çevremizdeki her şeyi bize veren Allah... Havayı, suyu, güneşi, meyveyı, ağacı, tohumu, gıdayı bize veren; hattâ koyunları, kuzuları, balıkları, çeşitli hayvanları verdiğini Kur'an-ı Kerim'de bildiren Allah... “Ben size verdim, korkmayın!” diyor. Yoksa, Allah o müsaadeyi verdiğini bildirmeseydi, et yiyemezdik. Hiçbir şey yapamazdık, balık tutamazdık, kuş

vuramazdık, tavuk eti yiyemezdik... Diyor ki:

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَا
أَنْعَامًا فَهُمْ لَهَا مَالِكُونَ

(يس: ٧١)

(*Evelem yerev ennâ halaknâ lehüm mimmâ amilet eydînâ en'âmen fehüm lehâ mâlikûn.*)
[Görmüyorlar mı ki, biz kudretimizin eseri olmak üzere onlar için birçok hayvan yarattık. Bu sayede onlar bunlara sahip olmuşlardır.] diye bu ayet-i kerime bildiriyor.

Bizim için... Yâni, kâinatın bütün yaratıkları bizim çevremizde, bize faydalı olsunlar diye... Her şey bizim için yaratılmış, istifade edin diye bizim emrimize verilmiş.

كُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ

(الاعراف: ٣١)

(*Külû veşrebû ve lâ tûsrifû innehû lâ yuhibbû'l-mûsrifîn.*) “Yiyin, için, israf etmeyin, ölçüyü aşmayın! Çünkü Allah israf edenleri sevmez.” (A'raf, 7/31) diye buyrulmuş.

Şimdi biz bu Allah'ın rızasını, sevgisini kazanmak gâyesini taşımamız lâzım!.. Eğer böyle bir gâyemiz yoksa... Benden önceki ilim adamları bu kürsüde, başka toplumlarda gâyesizlik olduğunu, amaçsızlık olduğunu, ahlâk olmadığını, boşluk olduğunu; Amerika'nın, Avrupa'nın, Japonya'nın böyle boşluk içinde

çırpındığını anlattılar.

Tabii, biz bunu biliyoruz da, bilmeyenler de olur diye esasları

ortaya koyuyoruz. Esas bu: Allah'ın sevdiği kul olmak, o hale gelmek... İşte bu gayeyi elde etmek için yapılan çalışmalar, tasavvufî çalışmalardır.

c. Nefsin Arzuları

Tasavvufta iki şey var:

1. İnsanın Allah'a itaat etmesini engelleyen nefsini ıslah etmek... Biz neden Allah'a itaat etmiyoruz?.. Nefsimize uyuyoruz da ondan...

Sabah namazına kalkamıyoruz işte, uyku tatlı geliyor. Ne olacak yâni, fedâ ediver uykunu!.. Nefsi uyku istiyor, nefsini yenemiyor.

Dallardan kırmızı elmalar sarkıyor veya turuncu renkli portakallar, mandalinalar sarkıyor. Almaması lâzım!.. Ama etrafta kimse yok, çit de yok, duvar da yok... Çok da güzel, yeşil yaprakların arasında... Alsın mı, almasın mı?.. Nefsi diyor ki:

“—Al, canım istiyor...”

Uzanıp aldığı zaman, nefsi ona haram olan bir şeyi yaptırmış oluyor. Veyahut sabahleyin namaza kalkmadığı zaman, nefsi ona rahatı için Allah'ın bir emrini yapmamayı göstermiş oluyor.

Bütün şeyler böyle... Bizim Allah'a itaat etmemiz lâzım; hidayeti elde edelim, cenneti elde edelim diye... Bunu engelleyen en büyük

düşman bizim içimizde... Bizim kendi içimizde, şurada işte... Görünebilen bir şey olsa da, açsak da görsek. Ama elektrik vs. gibi görünmeyen bir şey... Bunun içinde elektrik var ama, açsan da göremezsin!..

Nefsimiz işte bize bu itaatsizliği yaptırıyor. İtaatsizliği yapınca da, fâsık olunca, zalim olunca da, Allah yolu göstermiyor. Haa, o zaman şu nefsi ıslah etmek lâzım, en büyük düşmanın bu...

“—En büyük düşman o mu, yoksa şeytan mı?”

Bu nefis ıslah olursa, şeytan tesir edemiyor. Asıl insanın büyük düşmanı kendi içindeki... Çünkü istiyor bir şeyler, çocukluktan başlıyor: “Şeker isterim, balon isterim, lolipop isterim, oyuncak isterim...” vs. başlıyor. Veriyoruz, veriyoruz, veriyoruz... İşte nefis, isteklerinin yapılmasına alışıyor, istekleri var... İstekler de bir tane, iki tane değil, çok... İşte bu isteklerin icabında durdurulabilmesi lâzım! Durdurulması için de bu nefsin terbiye edilmesi lâzım!.. İnsanın, “Evet güzel ama, canım da çok çekiyor ama, alamam; çünkü haram!..” “Evet uyku tatlı ama, gece de çok geç yattım, çok zor kalkacağım ama, kalkayım da namazımı vaktinde kılayım!” diyebilmesi lâzım!.. İnsanın kendi nefsini yenmesi gerekiyor. Tasavvuf bu... İnsanın kendi nefsini yenip, Allah’ın emrini tutacak hale gelmesi Allah’ın yasağından kaçacak hale gelmesi... Şeytandan da önemli bu!..

Şeytan zâten insana, doğrudan doğruya boyunduruk vurup, zincire bağlayıp, sürükleyip

götürmüyor. “Gel bakalım buraya, yakaladım seni, esir aldım!” deyip, zincire bağlayıp günahlı yere sürüklemiyor. Şeytan teklif ediyor: “Şunu yap, bunu yap!..” diyor. Buna şeytanın vesvesesi diyoruz. Şeytan vesvese veren bir mahlûk, vesvese veriyor. Kötü şeyleri tatlı gösterip teklif ediyor. Yapan nefis... Nefis o kötü şeyleri sevdiği zaman, istediği zaman, eğer insan nefisini engelleyemezse; o kötülüğü yapıyor. Binâen aleyh, şeytan geride kalıyor, en büyük düşmanı insanın nefsi... Peygamber SAS Hazretleri buyurmuş ki:¹

أَعْدَىٰ عَدُوِّكَ نَفْسُكَ الَّتِي بَيْنَ جَنْبَيْكَ .

(*A'dâ adüvvüke nefsüke'lletî beyne cenbeyke*)
[Senin en büyük düşmanın, iki omuzun arasındaki, içindeki nefisindir.] buyrulmuştur.

En büyük savaş, insanın nefsinin uygun olmayan arzularına karşı verdiği savaş... Arzuları çok ve kuvvetli...

Bu arzular beş kademedede oluyor:

1. Küçükken buluş çağına kadar; *yemek, içmek, tatlı, tuzlu, ekşi...*

Ben bizim toruna soruyorum, elinden tutup bakkala götüreyim; ne istersin diyorum. “Jips” diyor, “Tombi” diyor. Yâni yeme içme arzusu...

¹ Beyhakî, *Zühdü'l-Kebîr*, c.I, s.359, no:355; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.408, no:5248; Harâitî, *İ'tilâlü'l-Kulûb*, c.I, s.35, no:32; Ebû Mâlik el-Eş'arî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.431, no:11263; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.143, no:412, 2144; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVIII, s.270, no:19379.

Çocuklarda bu böyle...

2. Büluğ çağına gelince; o zaman nişanlanmak, *evlenmek arzusu*... Birisini istemek veya istenmek... İstenmediği zaman üzülür filân... Bu arzular çok kuvvetli... Bunlar insanlara çok günahlar işlettiriyor.

Yeme içme de çok günah işlettiriyor; haram yedirtiyor, çaldırtıyor ve sâire... Bu arzular da çok kuvvetli...

3. Normal yollarla nikâhlanıp yuva kurmuş olsa; yuva kuruldu ya, kira var, giyim kuşam masrafları var... Hanımın istekleri var, çocukların ihtiyaçları var... O zaman işin içine *para* giriyor, *mal mülk isteği* geliyor.

Bunu da herkes seviyor. Parayı sevmeyen, malı mülkü sevmeyen insan yok...

Bu da nefsin arzusu, bu da kuvvetli bir arzu... “Malım mülküm çok olsun, param pulum çok olsun; onlarla neler yaparım!” diye bu arzular var... Bu da insanlara çok kötülükler yaptırtıyor.

4. Ondan sonra parası pulu olursa; “Paran var, her şeyin var... Niye bir partiye girip de şöyle milletvekili filân olmuyorsun?” filân diye, bu sefer *mevki makam hırsı* başlıyor insanlarda...

Bu da çok kuvvetli bir arzu... O mevki ve makamlar çok kulisler oluyor, çok gizli mücadeleler oluyor, ayak kaydırmalar oluyor, çelmelemeler oluyor, karalamalar oluyor, kötüler oluyor, entrikalar oluyor, ihtilaller oluyor... Padişahın oğlu babasına isyan edip, babasını tahttan indiriyor. Babacığı, nasıl

olur?.. “İn aşağı, ben oturacağım oraya!..” diyor, babasını aşağıya indiriyor.

5. Sonra, bu mevki makam sevgisinden sonra bir de en büyük olmak, *başkan olmak arzusu* oluyor; buna da *hubb-u riyâset* deniliyor. Makam mevki hırsının daha ileri derecesi...

“—İşte canım sen de bir milletvekilisin!”

“—İyi ama, milletvekiliyim ama, parti başkanının emrindeyim.”

Şimdi çok şakacı bir profesör kardeşimiz var burada... Kendisine dört beş partiden milletvekili olsun diye teklif yapılmış. demiş ki:

“—Ben böyle, milletvekilleri emme basma tulumba gibi yaptığı için bu meclise girmem!” demiş.

Yâni, “Salla başını al maaşını tarzında olduğundan, istemem!.. Çözüm getirecek olsa, böyle bir meclise girerim ama, bu haliyle girmem!” demiş.

Milletvekili ama yetmiyor, müdür ama yetmiyor; başkan olmak arzusu geliyor. Böyle gidiyor işte...

Başkan olduğu zaman da; Yavuz Sultan Selim şöyle dünya haritasına bakmış, “İki hükümdar için az!” demiş. Bir tane olacak, başka olmayacak... Yâ, o da kıyıda bir yere hükmetse?.. “Hayır, iki hükümdar için az!..” demiş. Yâni, koca dünyayı azımsamış. İşte insan böyle en yüksek olmak istiyor.

Bunların hepsine arzular, hevesler, *şehavat-ı nefsâniye* diyoruz, *hevâ* ve *heves* diyoruz.

Bunları dedelerimiz bize öğretmiş de, biz biliyoruz. Bunu Avrupalı, Amerikalı filân bilmiyor. Nefsi de bilmiyorlar. Nefis ne demek, nefis nasıl bir düşman; onu bilmiyor onlar...

Evet işte bunları yenmek gerekiyor, bunun için bir çalışma yapmak gerekiyor. Bu nefsi yenmenin metodlarını uygulamak gerekiyor.

Tabii, insan nefsini yense, bilge bir insan olsa, fazîletli bir insan, erdemli bir insan olsa... Meselâ, Hindistan'da uzun çalışmalar yapıyor; kırk yedi gün mezar gibi bir yere yatırıyorlar, aç durabiliyor, hiç yemek istemiyor... İpi havaya atıp tırmanabiliyor... vs. Bu yapsa ne olacak?..

وَاللّٰٓء لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِيْنَ

(البقرة: ٢٦٤)

(*Va'llàhu lâ yehdi'l-kavme'l-kâfirîn.*) “Allah, kâfirleri doğru yola iletmez.” (Bakara, 2/264)

Kâfir olduktan sonra, ne yaparsa yapsın kıymeti yok... Mü'min olacak, Allah'ı bilecek... Demek ki, ilk iş Allah'ı bilmek.

Onun için, tasavvufun iki hedefi var diyebiliriz: Bir Allah'ı bilmek, bir de Allah kendisini sevsin diye nefsini ıslah etmek...

Allah'ı bilmeden, Allah kâfire hidayet etmiyor. Dünyada bir yığın insan var, hiç kıymeti yok; çöp gibi, toz duman gibi kıymetsiz... Allah'ı bilecek, bir de nefsini yenip Allah'a güzel kulluk edecek. Bu iki işi yapma çalışması tasavvuftur.

Bunlar İslâm'ın içindedir. İslâm'ın dışında oldu mu, olmuyor. İslâm'ın dışında transandantal meditasyon yapıyorlar. Amerikalılar merak ediyor, Hindistan'dan gru getiriyor, Hint fakiri getiriyor, onun etrafında toplanıyor; ne söylüyor diye onları taklid etmeğe çalışıyorlar... Hiçbir şey olmaz, hiçbir şey çıkmaz. Biraz atletlerin, jimnastik yapan insanların birtakım çalışmalarla ipte, havada, paralelde, tramlende bir şeyler yapmaları gibi bir şey... Hani bir zıplıyor tramlende, ondan sonra üç defa dönüyor, beş defa bilmem ne yapıyor, yine tepesi üstü suyun içine giriyor. Aferin, mâşaallah... E ne olacak, işte bir hüner elde etmiş oluyor. Grulardan ve sâireden elde edilen bilgiler de öyle...

Biz dört beş sene önce İsveç'e gittik. Çarşıda gezerken bir zil sesi, bir melodi, bir ahenkli müzik sedası... Baktık, çarşının ortasında tabur haline gelmiş beyler, hanımlar, çocuklar sıralanmışlar üçlü dörtlü bir sıra halinde... Ellerinde ziller, Hint kıyafetlerini giymişler, saçlarını tıraş etmişler, başları kabak; yalnız bir yerinde bir tutam saç bırakmışlar. Çarşının orasına gidiyorlar, burasına geliyorlar...

Kim bunlar?.. Bunlar İsveçli, aslında hristiyan olan bir topluluk... Hristiyanlıktan tatmin olmamışlar, Hintlilerin krişna dini diye bir dine girmişler. İşte onun reklamı olarak oradan oraya gidiyorlar. Arayış içinde bir şeyler yapıyorlar.

Bunların hiç birisinin Allah indinde değeri, kıymeti yok... Allah'ın varlığını birliğini kabul edecek! Öyle Ay'a, Güneş'e taparak, öküze taparak, timsaha taparak olmaz.

Eski Mısırlıların çeşitli putları vardı. Eski Yunanlıların şarap tanrısı bile var... Şarap tanrısı Baküs... Harb tanrısı bilmem ne... Ve sâire ve sâire... Hepsi uydurma, kendi akıllarından çıkmış şey... Onlarla olmuyor.

d. Tasavvufun Kaynakları

İnsan imanı İslâm'ı iyi bilecek, Kur'an'ı iyi bilecek, Rasûlüllah SAS Efendimiz'i iyi tanıyacak, Rasûlüllah SAS Efendimiz'in hadis-i şeriflerini belleyecek; bilgi tamam... Bilgi yetmiyor, bilgisini uygulayacak.

Bir insan yalan söylemenin günah olduğunu bilse, ama yalan söylese; olmaz. Bildiğini uygulamadı.

Hırsızlık yapmanın kanuna aykırı olduğunu, günah olduğunu bilse, hırsızlık yapsa; olmaz. Bilmek yetmiyor, bildiğini tatlılıkla uygulaması lâzım!..

Bilecek, bilgi Kur'an-ı Kerim'den, hadis-i şeriften geliyor. İlâhi bilgi; Allah'ın bizden istediği nelerdir, yasakladıkları nelerdir?.. Biz nasıl insan olmalıyız, hayatı nasıl geçirmeliyiz?.. Kur'an-ı Kerim'den ve Peygamber SAS Efendimiz'in hadis-i şeriflerinden öğreneceğiz.

O halde tasavvufun iki büyük kaynağı var:

1. *Kur'an-ı Kerim*... Kur'an-ı Kerim'i okuyacaksınız, anlamağa çalışacaksınız, iyi anlatanlardan anlatmasını rica edeceksiniz. "Başka konuşmaları bir kenara bırakalım kardeşim, şu Kur'an-ı Kerim'i anlamaya çalışalım!" diyeceksiniz.

Gazetelerle vaktiniz geçiyor, televizyonlarla vaktiniz geçiyor... Sohbetlerle vaktiniz geçiyor, günlerle vaktiniz geçiyor, pasta börek çörek yapıp yemekle vaktiniz geçiyor.

Allah ne diyor; Kur'an-ı Kerim'den onu iyice öğrenmemiz lâzım!..

2. *Peygamber Efendimiz'in hadis-i şerifleri...*

Bunların dışında tasavvufun bir kaynağı varsa, tasavvuf bir havuz gibiyse, buraya sular bir Kur'an-ı Kerim'den geliyor; güldür güldür, ter temiz... Bir de Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek hadis-i şeriflerinden geliyor.

O da Allah'ın kelâmı... Allah Peygamber Efendimiz'e öğretmiş, öyle söyle demiş, o da Allah'tan... Hadis-i şeriflerin de kaynağı Allah, Kur'an-ı kerim'i de indiren, Rasûlüne bildiren Allah...

Bu iki kaynaktan bu mübarek havuza, bu mâneviyat havuzuna, pırıl pırıl billur gibi sular gelirken, başka kaynaklardan başka sular gelirse pislenir, mikroplanır. Bunlar temiz, ötekiler işi karıştırır.

Şamanizmden etkilenmiş, hinduizmden etkilenmiş, hristiyanlıktan etkilenmiş, yahudilikten etkilenmiş, Neoplutonizmden etkilenmiş... İşte o havuza pis sular akmağa başladı.

e. **Takvâ**

Kur'an-ı Kerim'in bize öğrettiği, en mühim işlerden birisi takvâdır. Tasavvufun en mühim konularından birisi takvâdır. *Takvâ* ne demek, müttakî kul olmak ne demek, takvâ ehli olmak ne demek?..

Takvâ ehli kul olmak demek, sakınarak, çekinerek, düşünerek, taşınarak güzel iş yapmak duygusuna sahip olmak demek... Yâni, gelişigüzel yaşayarak, hiç düşünmeden, hiç çalışmadan, hiç bilgilenmeden gelişigüzel yaşamak değil; “Aman Allah beni sevsin, aman Allah’ın gazabına uğramayayım, aman Allah’ın sevmediği bir durumla düşmeyeyim!” diye korkmak lâzım!..

Bu korku olmayınca, bu takvâ duygusu olmayınca; insan o zaman işte eğlenceyle vaktini geçiriyor, gafletle vaktini geçiriyor, günahla vaktini geçiriyor.

En mühim duygulardan birisi takvâ duygusudur. Allah’tan korkacak; “Allah’ın sevgisini kaybederim, cenneti kaybederim, Allah’ın gazabına uğrarım, cehenneme düşerim.” diye korkacak bir insan...

Kur’an-ı Kerim’de en çok öğretilen, tavsiye edilen, sizin de pek çok ayetlerden duyduğunuz bir husus: Takvâ... Bu da işte tasavvufun en mühim konusudur. Hattâ tasavvufa kısaca deniliyor ki: Takvâ yoludur. Tasavvuf ne yoludur?.. Takvâ yoludur. O yolda yürürsen, işte en iyi mutasavvıf olursun! En iyi mutasavvıflar kimlerdir, en takvâlı insanlardır.

Onun için takvâyı öğrenmek ve takvâyı uygulamak lâzım!.. Yâni düşüneceksiniz dâimâ, korkacaksınız, dâimâ korkacaksınız Allah’tan... “Acaba Allah sevmez mi?.. Acaba bu sözü söyleyince Rabbim bana darılır mı?.. Acaba Allah bana gazab eder mi?..” diye devamlı böyle bir

korku üzere olacaksınız. (*Alâ hazerin*) deniliyor, yâni korku üzere... İhtiyatlı, tedbirli, dikkatli, titiz ve itinalı müslüman olmak demek...

إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ

(المائدة: ٢٧)

(*Innemâ yetekabbelu'llâhu mine'l-müttakîn*)
[Allah ancak takvâ sahiplerinden kabul eder.]
(Mâide, 5/27) buyruluyor ayet-i kerimede... İbadetlerin kabul olmasının sebebi de takvâdır. Sen namazı takvâ ile kılasan kabul olur. Sen zekâtı, sadakayı takvâ ile verirsen kabul olur.

Hazret-i Adem'in iki oğlu varmış, ikisi de kurban kesmiş. Birisinden kabul olmuş, birisinden kabul olmamış. Sebebi Kur'an-ı Kerim'de böyle bildiriliyor:

إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ

(المائدة: ٢٧)

(*Innemâ yetekabbelu'llâhu mine'l-müttakîn*)
[Allah ancak takvâ sahiplerinden kabul eder.]
(Mâide, 5/27) Ötekilerinkini kabul etmez. Art niyeti varsa, takvâlı değilse, kalbi karışıkça, bozukça, niyetinde eksiklik, kusur varsa, kabul etmez.

Onun için tasavvufa bir bakıma diyorlar ki: "Tasavvuf takvâ yoludur. Böyle sakınarak, günahlara düşmemeğe dikkat ederek, sevaplı işleri ihmal etmemeğe, kaçırmamağa dikkat ederek yaşama yoludur." diyorlar. Bunu öğreneceğiz!

Başka ihlâs... *Ihlâs* ne demek?... İnsanın kalbinin tertemiz olması, niyetinin pırıl pırıl güzel olması demektir.

Bir insanın niyeti kötü ise, art niyeti varsa, başka maksadı varsa, o başka maksadını yerine getirmek için entrika çeviriyor da, o arada güzel bir şey yapıyorsa; acaba Allah o güzel şeye o arada bir sevap verir mi?.. Vermez!.. Neden?.. Allah, ihlâslı insanın ibadetini kabul ediyor. İbadette veya bir işi yapmakta ihlâs yoksa, kabul emiyor.

O halde kalbimizi ihlâslı yapacağız, tertemiz yapacağız. Kalbimizde art niyet varsa, kötü maksad varsa, olmaz. Onun için deniliyor ki: İnsanın kalbini temizlemesi lâzım!..

Tabii, bu kalbin temizlenmesi, içeriye hortumu sokup da şarıl şarıl suyla yıkamakla olacak bir şey değil... Zaten oraya hortum sokamayız. İçini istediğin kadar deterjanla, bir şeyle yıkasan bile olmaz.

Zaten kalb, bu yürek dediğimiz et parçası değil ki... Kalb dediğimiz şey gönül... Gönlü temiz olacak. Bunun neresine hortumu sokacağız, neresini temizleyeceğiz?..

Gönlünün temiz olması ne demek insanın?.. Tertemiz duyguları var, kötü duygular yok, herkese karşı iyi niyet besliyor... Hah, işte kalbi o zaman temiz, içinde kötülük yok başkasına karşı... İşte buna *ihlâs* diyoruz, bu lâzım!...

Onun için, tasavvuf büyükleri bir insanı eline alıyor, terbiye edecek. Bu benim talebem, bu benim müridim, bu benim evlâdım diye bir

insanı ele alıyor, onu bir eğitimden geçiriyor. Bu eğitime tasavvufî eğitim diyoruz.

Şimdi herkesin bir eğitimi var... Meselâ, usta çırağını yanına alır, yetiştirir:

“—Evlâdım çekici şöyle tut, bak öyle vurma! Öyle yaparsan, çivi yamulur. Bak şöyle yap!.. Bilme ne...”

Her mesleğin ustası çırağına, bir usülle o mesleğin muntazam yapılmasını öğretir.

Hocaefendi, mürid efendi, şeyh efendi müridi terbiye edecek. Mürid ne demek?.. İstekli insan demek... Neyi istiyor?..

“—Ben Allah’ın sevgili kulu olmak istiyorum!” diyor.

“—Tamam, ben beni Allah’ın sevgili bir kulu yapma yoluna getireyim, sana Allah’ın sevgili kulu olmayı öğreteyim!” diyor şeyh efendi ona, alıyor ele...

Şeyh efendi müridi ele aldığı zaman, onun içindeki kusurlar nedir bildiğinden, ilkönce onun nefsini terbiye etmeğe çalışıyor, nefsini yenmesini öğretmeğe çalışıyor. Kendi kendisini yenecek...

Çünkü bu dışardan olmaz. Meselâ anne baba çocuğunu iyi yetiştirmek istediği zaman, döğüyor;

“—Namaza kalk, namazı kıl!.. Okula git, bilmem ne yap!.. Dersini çalış!” diyor.

Döğmekle olmuyor. Biraz büyüdü mü çocuk, bu sefer karşı gelmeğe başlıyor, evden kaçıyor.

Döğmekle olmuyor, insanın kendi içinden olacak... Tabii, onun metodları var... Yâni, istekli olan müridin arzu edilen noktaya, istenilen noktaya gitmesi bir eğitim geçirmesi lâzım!.. Buna da tasavvufta, tarikatta tarikatın eğitimi, tasavvufun eğitimi diyoruz.

Şimdi millet tarikat deyince bir ürküyor, tasavvuftan çok ürkmüyor. Çünkü tasavvuf büyüklerini, hakîkaten büyük insanlar olduklarını kültür tarihinden okumuş. Mevlânâ da mutasavvıf... Haa, o zaman fenâ değil gâliba tasavvuf... Yunus Emre de mutasavvıf...

Ama tarikat deyince, sanki tarikat tasavvuftan ayrı bir şeymiş gibi; “Tarikat mı, tarikatçı mı?.. Allaha ısmarladık!” diyor, kaçıyor. Görünmüyor ortalıkta... Halbuki, Mevlânâ da tarikatçı, Yunus Emre de tarikatçı, Eşrefoğlu Rûmî de tarikatçı, Hacı Bayrâm-ı Velî de tarikatçı, Erzurumlu İbrâhim Hakkı Hazretleri de tarikatçı...

Tarikat ne demek?.. Yol demek... Hacca gidenler bilir, birisi ötekisine, “Açıl, geçeceğim!” demek istediği zaman, “Tarik, tarik, tarik!” diyor. “Yol ver, yol ver, geçeceğim!” demek istiyor.

Tarikat yol demek... Neyin yolu?.. İnsanın nefsini terbiye etmesinin yolu, insanın Allah’ın sevgili kulu olmasının yolu demek... Metod demek yâni... Ne var bunda?.. Sen tasavvufu istiyorsun, ama tarikatı istemiyorsun... Gâyeyi istiyorsun, gâyeye götüren yolu istemiyorsun... İş beğeniyorsun, metodu kabul etmiyorsun... Olmaz!.. Bir metodla, öyle veya böyle bir metodla yapacaksın.

Tarikatlar çoktur:

الطُّرُوقُ إِلَى اللَّهِ بِعَدَدِ أَنْفَاسِ الْخَلَائِقِ

(*Et-turûku ila'llàhi bi-adedi enfâsi'l-halâik*)
“Allah’a giden yollar –mahlûkatın sayısınca değil– mahlûkatın nefesleri sayısındadır.”

Hani bir insan çok nefes alıp veriyor ya hayatı boyunca... Allah’a götüren yollar çoktur. İşin asıl garip tarafı, yollar o kadar çokken Allah’ı bulamamaktır. En acı tarafı o işin...

Bütün yollar Allah’a gidiyor da kul Allah’a gidemiyorsa, o zaman çok yazık... Neden?.. Kaçıyor; yoldan kaçıyor, yola girmiyor, yolu istemiyor. Yola girmeyen adama ne derler?.. Adam olmuyor, yola girmiyor derler.

O metodu uygulayacak. Nasıl bir metod bu?.. Adamına göre değişen, mürid ile mürişid arasındaki, müridin kabiliyetine göre olan bir eğitim... Şunu şöyle yap, bunu böyle yapma!.. Birisi bana sordu:

“—Görevimden istifade edeyim de filânca partiden aday olayım mı?” dedi.

“—Olma!..” dedim.

Düşündüm, taşındım, sebepleri var; sevdiğimden “Olma!” dedim. Şimdi o bana dargın... E, ne diye sordun o zaman?.. Ne diye mürid oldun, ne diye sordun be adam?.. Hiç sormasaydın, kendi işini kendin yapsaydın; aramız da böyle kalsaydı. Ama böylesi daha iyi... Çünkü, bu işin zâten sahteliğe tahammülü yoktur! Ya samîmî

olacak... İmtihan ederler; samîmî olmazsa, samîmî olmadığı zaman sonuç olmaz.

f. Zikir

Tasavvufun metodlarından birisi *zikir*'dir. Neden zikir bir metod oluyor?.. O da Kur'an'dan çıktığı için... Vaktimiz doldu da uzatmak istemiyorum. Zikir metodunun nerden çıktığını söyleyelim de, tasavvufun işi, mahiyeti anlaşılın:

Tasavvufta müridin gâyeye ulaşması için yapması gereken işlerden birisi de zikirdir. Eline tesbihi alacak zikri yapacak. Neden?.. Çünkü Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerim'de zikri çok yerde emretmiş. Zikir kelimesi iki yüz küsur yerde geçiyor, seksen küsur yerde emrediliyor. E Allah'ın emrini tutmayacak mıyız?..

Allah zikredin diyor, zikredeceğiz. O bakımdan zikri yapmak mecburiyeti var... Namaz kılın dediği için, namaz kılıyoruz. Oruç tutun dediği için oruçları tutuyoruz. Hacca gidin dediği için, nice zahmetlerle, masraflarla hacca gidiyoruz. Zikredin dediği zaman da zikredeceğiz. Allah zikredin diyor mu Kur'an-ı Kerim'de; bakın okuyayım, Türkçe olmadığı halde anlayacaksınız:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا

(الحزاب: ٤١)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenü'z küru'llâhe zikran kesîrâ.*) "Ey iman edenler, Allah'ı çok zikredin!" (Ahzab, 33/41) buyruluyor.

O zaman, çok zikredeceksiniz! Çaresi yok...

وَإِذْ كُرِّمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا

(الانسان:٢٥)

(*Ve'zküri'sme rabbüke bükreten ve esîlâ.*)
“Sabah akşam Allah’ın adını zikret!” (İnsan, 76/25) diye emrediliyor.

Niye emrediyor Allah?.. Tabii, niye diye sorulmaz Allah’a... Çünkü, nasıl isterse öyle yapar. Ama, sebebini anlamak için sorsak, neden acaba Allah emrediyor?..

فَاذْكُرُونِي أَذْكُمْ وَأَشْكُرُوا إِلَيَّ وَلَا تَكْفُرُونِ

(البقرة:١٥٢)

(*Fezkürûnî ezkürküm veşkürû lî velâ tekfurûn.*)
“Siz beni zikrederseniz, ben de sizi severim, ben de sizi zikrederim!” (Bakara, 2/152) diyor Allah...

Ben Allah diyeceğim, Allah da beni zikredecek... Şerefın büyüklüğüne bakın, işın güzelliğine bakın!..

Şimdi böyle olunca, böyle yapa yapa kulun gönlünden paslar, kirler gidiyor. Çünkü:

أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ

(الرعد:٢٨)

(*Elâ bi-zikri'llâhi tatmeinnü'l-kulûb.*) [Bilesiniz ki, kalpler ancak Allah’ı anmakla huzur bulur.]
(Ra’d, 13/28)

Zikir, kalbin içindeki o kötü duyguları atıyor, yavaş yavaş temizliyor; insanın gönlü, kalbi pırıl pırıl bir kalb oluyor. O zaman Allah'ın sevgisine doğru gidiyor insan... Allah'ın sevdiği bir kul oluyor, Allah'ın sevgisi içinde beliriyor.

Yunus Emre'nin şiirlerini okuyun; baştan aşağıya hep muhabbetullahtır, aşkullahtır. Mevlânâ Hazretleri'nin koca divanını okuyun; binlerce beyti hepsi aşkullah, muhabbetullahtır. İşte o muhabbetullah olsun diye Hani nasıl emme basma tulumba, kolunu hareket ettirdikçe “Tangur tungur... Şangur şungur...” derken, “Foşşş...” diye su gelir. İlk başta tulumbanın borusu boş daha, tangır tungur metal sesleri geliyor, ondan sonra kovaya şarıl şarıl su akmağa başlıyor. Seviniyorsunuz, “Tamam, tulumba suyu çekti.” diye...

İşte öyle olduğu için, insanda Allah sevgisi meydana geldiğinden; Allah'ın da insanları sevmesi, Allah'a karşı insanın duygularıyla ilgili olduğundan bu iş yapılıyor.

Allah seni seviyor mu, sevmiyor mu diye merak edersen, ölçü ne?.. Sen kalbinden Allah'a nasıl bağlısın, Allah'ı ne kadar seviyorsun; işte ölçü o... Yâni senin Allah'a karşı bağlılığın, sevgin, Allah'ın seni o kadar sevdiğini gösteriyor. İnsanın içindeki duygulara bağlı...

İşte o duygular meydana gelsin diye, kalbi nurlansın diye zikir emrediliyor, tarikatın, tasavvufun başka işleri emrediliyor... Sonunda kişi nefsini yenen bir insan haline geliyor; nefsine hakim olan, kızmayan, nefsinin haram olan is-

teklerini yapmayan; helâl olan işleri, emirleri de yapma diye engel olmasına aldırmayan, çekil önümden diyen, nefesine hakim olan, nefsi-ni yola getiren insan haline getiriyor. O zaman öyle olunca, Allah'a itaat oluyor, isyan olmuyor. Allah hidayet veriyor, cennetin anahtarını veriyor, sevgili kulu oluyor, cennete gidiyor. İşin aslı, mekanizması, esası, kökü bu...

Şimdi tasavvuf deyince, çok laf söyleyen insanlar çıkmıştır, çok kitaplar yazılmıştır, çok şaşâalı, gösterişli, edalı, özentili, mübalağalı şeyler olmuştur. İşin edebiyatı başka; işin özü, aslı, temeli, ana noktası, ana yolu budur işte... Böyle olduğu zaman, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin sevdiği kul olur. Sevdiği kul olunca ne olur?.. O zaman her şey olur. Allah-u Teâlâ Hazretleri bir hadîs-i kudsîde şöyle buyurur:²

² Buhârî, *Sahîh*, c.V, s.2384, Rikâk, 84/38, no:6137; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.58, *Birr ve İhsân*, no:347; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.206, no:7833; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XII, s.520, no:7087; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.346, no:6188, Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.4; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.460, no:8750; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.380; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.175, no:1438; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXVI, s.96, no:5460; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.221, no:7880; Ebû Ümâme RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.256, no:26236; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.139, no:9352; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.327, no:1457; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *el-Evliyâ*, c.I, s.23, no:45; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXVII, s.277, no:7491; Hz. Aişe RA'dan.

Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.381; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.168, no:4445; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.II, s.232; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.192, no:20301; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten.

وَمَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا
افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ، وَمَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ
بِالنَّوَافِلِ حَتَّى أُحِبَّهُ؛ فَإِذَا أَحْبَبْتُهُ، كُنْتُ
سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ، وَبَصَرَهُ الَّذِي يُبْصِرُ بِهِ،
وَيَدَهُ الَّتِي يَبْطِشُ بِهَا، وَرِجْلَهُ الَّتِي يَمْشِي بِهَا

(خ. عن أبي هريرة)

(*Ve mâ tekarrabe ileyye abdî bi-şey'in ehabbe ileyye mimme'fteradtü aleyhi*) [Kulum bana, kendisine farz kıldığım ibadetlerden daha sevimli bir şeyle yaklaşamaz; en çok farz ibadetlerle yaklaşır. (*Ve mâ yezâlû abdî yetekarrabü ileyye bi'nnevâfili hattâ ühibbehû*) Kulum nâfile ibadetlerle de bana yaklaştırmaya devam eder, nihayet o kulumu severim. (*Feizâ ahbebtühû*) Bir kere de onu sevdim mi, (*küntü sem'ahü'llezî yesmeu bihî*) işittiği kulağı olurum; (*ve basarahü'llezî yübsiru bihî*) gördüğü gözü olurum; (*ve yedehü'lletî yabtışû bihâ*) tuttuğu eli olurum; (*ve riclehü'lletî yemşî bihâ*) yürüdüğü ayağı olurum.]

Yâni, her türlü olağanüstülükler kendisinin oluyor, bir de ahirette cennetlik oluyor. Bu dünya mühim değil, ahirette ebedî saadeti kazanıyor, cennetlik oluyor.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.229, no:1155-1160 ve c.VII, s.770, no:21327; *Mecmaü'zZevâid*, c.II, s.513, no:3498, 3499; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VIII, s.82, no:6898; Nevevî, *Riyâzu's-Sâlihîn*, c.I, s.246, no:1.

O halde tekrar özetlemek gerekirse, tasavvuf cennet yoludur, takvâ yoludur, Kur'an-ı Kerim yoludur... Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesinin yoludur. Ama lafı değildir. Lafa *kâl* derler. *Kâl* değildir, haldir. Lafı herkes bilir, söyler, herkes çıkar buraya konuşur. Hattâ bir Alman müsteşriki getirseniz, Anna Maria Şmell'i getirseniz; Mevlânâ'yı filân çok okumuş, bilir, anlatır.

Yetmez!.. Söz mühim değil, uygulaması mühim, hâli mühim... Halinin güzel olması mühimdir, onun da ihlâslı olması mühimdir. Bilecek, bildiğini uygulayacak, uygulamasını ihlâsla yapacak; o zaman Allah'ın sevdiği bir kul olacak...

Muhterem hanımefendiler, buna göre hareket edin!.. Bu nasihatlar hatırda kalabilecek nasihatlardır: Kur'an'a sarılmak, hadis-i şerife sarılmak, takvâ yolunda yürümek, ihlâslı olmak, zikirlerinizi yapmak...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâh!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

25. 11. 1995 - Alanya / ANTALYA

[Bütün AİLE EĞİTİM KAMPI KONUŞMALARINA PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

